

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 18, 2015

Nummer 18, 2015

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1249](#) 19-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1246](#) 19-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1248](#) 19-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1247](#) 19-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1256](#) 19-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1252](#) 19-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1243](#) 19-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1251](#) 19-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1245](#) 19-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1255](#) 19-05-2015

Annotatie

[Noot bij HR 21 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:1094.](#)

J. ten Voorde

ANNOTATIE

Noot bij HR 21 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:1094.***J. ten Voorde***

In zijn arrest van 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474, heeft de Hoge Raad getracht de reikwijdte van het leerstuk medeplegen te verhelderen. Van medeplegen is slechts sprake in geval van bewuste en nauwe samenwerking tussen de verdachte en een ander of anderen. Daarvan kan volgens de Hoge Raad slechts worden gesproken wanneer de ‘intellectuele en/of materiële bijdrage aan het delict van de verdachte’ van ‘voldoende gewicht’ is. De vraag of sprake is van een bijdrage van voldoende gewicht is in het bijzonder van belang wanneer het tenlastegelegde medeplegen ‘in de kern niet bestaat in gezamenlijke uitvoering’ met een ander of anderen, maar uit gedragingen die bijvoorbeeld bestaan in de enkele bijdrage na afloop van het delict. In het geval de feitenrechter van oordeel is dat desondanks sprake is van medeplegen, dient hij dat ‘nauwkeurig te motiveren’. Daarbij kan, aldus de Hoge Raad, ‘de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip’. De Hoge Raad heeft met zijn arrest van 24 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:718 deze rechtspraak van toepassing verklaard op het bestanddeel ‘met twee of meer verenigde personen’ en ‘in vereniging’. Daarop werd reeds in het arrest van 2 december 2014 gehint. Deze beslissing is praktisch van groot belang voor diefstallen of roofovervallen waarbij meerdere personen op verschillende niveaus betrokken zijn. De neiging alle betrokkenen als medepleger aan te duiden valt uit oogpunt van generaal preventie wellicht te verklaren, maar doet niet af aan de omstandigheid dat we het hier hebben over daderschap en dat voor het vaststellen daarvan de nodige eisen mogen worden gesteld. Ook uit oogpunt van het stellen van grenzen aan strafrechtelijke aansprakelijkheid valt deze rechtspraak van de Hoge Raad toe te juichen. Het bestanddeel ‘met twee of meer verenigde personen’ komt in de wet een vijftiental keer voor (onder andere in artikel 137c, 137d, 137e, 138, 139, 182, 273f, 311 en 312 Sr). Het bestanddeel wordt voorafgegaan door de kwalificatie van het gronddelict (bijvoorbeeld artikel 182 en 311 Sr), door ‘dit misdrijf’ (artikel 138 en 139 Sr) of door ‘de feiten’ of ‘het feit’ (artikel 137c, 137d, 137e, 273f en 312 Sr). De Hoge

Raad heeft zich, na zijn arrest van 2 december 2014, over het bestanddeel ‘met twee of meer verenigde personen’ slechts uitgelaten in het kader van diefstal (artikel 311 lid 1, onder 2° Sr) en diefstal met geweld of bedreiging met geweld (artikel 312 lid 2, onder 4° Sr). Dat is onder andere het geval in de onderhavige zaak. Twee mannen stelen een navigatiesysteem uit een auto, stappen vervolgens in een andere auto en rijden weg. Een derde man, verdachte, zit achter het stuur. Na een wilde achtervolging, waarbij verdachte de politie met flinke snelheid op de snelweg enkele malen de weg heeft afgesneden omdat hij de politie er niet langs wilde laten gaan, worden de mannen aangehouden. Verdachte wordt vervolgd voor diefstal met bedreiging met geweld, terwijl het feit door twee of meer verenigde personen is gepleegd. De Hoge Raad casseert het arrest van het hof, dat ten aanzien van verdachte tot een bewezenverklaring voor dit feit kwam. De Hoge Raad stelt dat ‘uit de door het hof gebezigde bewijsmiddelen niet [kan] worden afgeleid dat de verdachte een zodanige bijdrage heeft geleverd aan de diefstal van het navigatiesysteem dat van bewuste en nauwe samenwerking tussen de verdachte en de medeverdachten kan worden gesproken’. De Hoge Raad vervolgt: ‘Uit die bewijsmiddelen kan immers slechts volgen dat de verdachte de auto bestuurde waarmee de daders zijn gevlucht.’ De uitspraak zou enkel kunnen worden beschouwd als voorbeeld van het belang van goede motivering en gedegen onderzoek. De motivering van het hof ontbreekt, terwijl uit de door het hof gebruikte bewijsmiddelen niet meer valt vast te stellen dan dat verdachte de vluchtauto bestuurde. Of verdachte van tevoren op de hoogte was van het stelen van het navigatiesysteem, een rolverdeling tussen de mannen was afgesproken, wat verdachtes rol was in de voorbereiding van het delict, blijkt niet uit de bewijsmiddelen. Cassatie viel om deze redenen te verwachten. Van belang is dat de Hoge Raad overweegt dat tussen verdachte en de medeverdachten geen sprake was van een bewuste en nauwe samenwerking met betrekking tot het plegen van de diefstal. Dat verdachte verschillende bestanddelen van artikel 312 lid 1 Sr zelf heeft vervuld, in ieder geval de bedreiging met geweld tegen personen (het afsnijden van de politieauto), is blijkbaar niet van belang voor het bewijs van medeplegen van diefstal met bedreiging met geweld. Van belang is dat in artikel 312 lid 2, onder 4° Sr niet staat dat de *diefstal* met twee of meer verenigde personen is gepleegd (zoals in artikel 311 lid 1, onder 2° Sr) maar dat ‘het feit’ door twee of meer verenigde personen is gepleegd. Met ‘het feit’ wordt bedoeld op de diefstal *met* geweld of bedreiging (NLR, aant. 5 bij artikel 312 Sr). Indien wordt uitgegaan van het geheel, ligt het dan voor de hand om bij het bepalen of sprake is van medeplegen *slechts* te kijken naar het aandeel in de diefstal? Die opvatting lijkt de Hoge Raad in ieder geval aan te hangen. Enkele advocaten-generaal bij de Hoge Raad hebben opgemerkt dat een andere opvatting ertoe zou leiden dat de enkele bijdrage na afloop van een diefstal medeplegen van die diefstal oplevert. Dat zou een ‘nogal spectaculaire oprekking van medeplegen’ met zich brengen die niet overeenstemt met de teneur van het arrest van 2 december 2014 (de A-G’s Spronken (ECLI:NL:PHR:2015:297) en

Hofstee (ECLI:NL:PHR:2015:309)). Dat betekent dat met ‘het feit’ in artikel 312 lid 2 onder 4° Sr eigenlijk diefstal wordt bedoeld. Daar valt wat voor te zeggen. Strafbaar is *diefstal* met geweld of met bedreiging met geweld. De kern van het delict is de diefstal, het geweld en de bedreiging met geweld zijn strafverzwarende omstandigheden. Het enkele feit dat verdachte slechts die omstandigheden vervult, betekent niet dat zijn handelen als medeplegen *van diefstal* met die strafverzwarende omstandigheid kan worden gekwalificeerd. Dat in artikel 312 Sr wordt gesproken van ‘het feit’ in plaats van ‘diefstal’ roept niettemin de vraag op of de enkele bijdrage na afloop van de diefstal (in de vorm van geweld of bedreiging met geweld, met het oogmerk om...etc.) voldoende kan zijn voor medeplegen. De Hoge Raad geeft – ook in het onderhavige arrest – een opening die vraag in theorie positief te beantwoorden, mits sprake is van voldoende compensatie ‘bijvoorbeeld door een grote(re) rol in de voorbereiding’ op basis waarvan kan worden vastgesteld dat de bijdrage van verdachte aan ‘het strafbare feit’ van voldoende gewicht is (r.o. 2.3). Die opening is echter schijn. Uit het onderhavige arrest blijkt dat nauwelijks ruimte bestaat voor het als medeplegen kwalificeren van gedragingen die slechts bestaan uit gedragingen begaan na afloop van de diefstal, ook al worden daarmee diverse bestanddelen van artikel 312 lid 1 Sr vervuld, zoals in deze zaak. Indien uit de bewijsmiddelen niet kan worden afgeleid dat verdachte op enigerlei wijze betrokken is geweest bij de diefstal, kan van medeplegen geen sprake zijn. Dat is uit wetssystematisch oogpunt misschien wat te strikt, in het licht van het begrenzen van de reikwijdte van medeplegen kan deze uitkomst worden aanvaard.

RECHTSPRAAK

Betrokkene heeft geen belang bij het middel dat klaagt dat het hof de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel heeft gebaseerd op tenlastegelegde feiten waarvan het hof, na terugwijzing van de zaak door de Hoge Raad, de betrokkene heeft vrijgesproken.

Advocaat-generaal E.J. Hofstee heeft geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden uitspraak en tot zodanige op artikel 440 Sv gebaseerde beslissing als de Hoge Raad gepast zal voorkomen.

Het middel klaagt dat het hof de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel heeft gebaseerd op in de tenlastelegging in de hoofdzaak impliciet cumulatief tenlastegelegde feiten waarvan het hof, na terugwijzing van de zaak door de Hoge Raad, de betrokkene heeft vrijgesproken.

Ingevolge artikel 557 lid 4 Sv kan een uitspraak op een vordering van het Openbaar Ministerie, als bedoeld in artikel 36e Sr, eerst worden tenuitvoergelegd nadat en voor zover de veroordeling, als bedoeld in artikel 36e lid 1 Sr, in kracht van gewijsde is gegaan, terwijl ingevolge artikel 511i Sv een uitspraak op een vordering van het Openbaar Ministerie als bedoeld in artikel 36e Sr van rechtswege vervalt doordat en voor zover de uitspraak als gevolg waarvan de veroordeling van de verdachte, als bedoeld in artikel 36e lid 1 Sr, achterwege blijft, in kracht van gewijsde gaat (vgl. HR 14 april 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZD1016, NJ 1999/75). Gelet hierop en mede in aanmerking genomen dat ingevolge artikel 577b lid 2 Sv de rechter die de in artikel 36e Sr bedoelde maatregel heeft opgelegd, op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de betrokkene het door hem vastgestelde ontnemingsbedrag kan kwijtschelden of verminderen, heeft de betrokkene geen belang bij het middel (vgl. HR 24 mei 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP4399, NJ 2011/317).

Het middel is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de betrokkene opgelegde

betalingsverplichting van € 101.000.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de hoogte van de opgelegde betalingsverplichting ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel, vermindert het te betalen bedrag in die zin dat de hoogte daarvan € 96.000 bedraagt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1255

Zaaknummer: 13/00587

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Advocaten: H.K. Jap-A-Joe

Wetsartikelen: 557 Sv en 36e Sr

RECHTSPRAAK

De strafmotivering is, gelet op de in aanmerking genomen factoren, toereikend gemotiveerd.

Het middel klaagt over de strafmotivering.

Het in deze strafmotivering vermelde Uittreksel Justitiële Documentatie van 30 oktober 2013, maakt onder 'volledig afgedane zaken betreffende misdrijven' melding van een onvoorwaardelijke veroordeling tot een geldboete van € 250 door de politierechter te Utrecht van 1 februari 2013 voor bedreiging met enig misdrijf tegen het leven gericht. Naar aanleiding van een transactievoorstel uit 2005 wegens diefstallen heeft de verdachte dertig uur werkstraf verricht. Ook heeft de verdachte in 2005 een transactie betaald van € 125 wegens winkeldiefstal. Voorts wordt vermeld dat aan de verdachte schriftelijke waarschuwingen zijn gegeven op 27 mei 2011 met betrekking tot een diefstal van een auto, op 25 maart 2009 met betrekking tot heling en op 21 oktober 2008 met betrekking tot diefstal uit een woning.

Met de vaststelling van de omstandigheid dat de verdachte overeenkomstig hetgeen in het Uittreksel Justitiële Documentatie staat vermeld 'een aantal malen een schriftelijke waarschuwing heeft gekregen in verband met vermogensdelicten' heeft het hof als onderdeel van zijn motivering van de straf, kennelijk in antwoord op hetgeen door de raadsman omtrent de strafdocumentatie was aangevoerd, tot uitdrukking gebracht dat een onvoorwaardelijke gevangenisstraf gelet op alle omstandigheden van het geval nog steeds opportuun is te achten. Gelet op het geheel van de overige in aanmerking genomen factoren is de straf aldus toereikend gemotiveerd.

De door het hof genoemde veroordeling met parketnummer 21-005695-13 was ten tijde van het arrest niet onherroepelijk. Aan de klacht dienaangaande van het middel is evenwel het belang komen te ontvallen. Tegen voormelde veroordeling is door de verdachte beroep in cassatie ingesteld. Het cassatieberoep is bij arrest van de Hoge Raad van heden, nr. 13/06188, verworpen. Daardoor is het arrest van het hof onherroepelijk geworden. Het middel kan daarom niet tot cassatie leiden.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1245

Zaaknummer: 13/06184

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Advocaten: J.J. Weldam

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende unus testis-klacht in zedenzaak.

Advocaat-generaal A.E. Harteveld heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel klaagt dat het hof de bewezenverklaring van het onder 4 tenlastegelegde uitsluitend heeft doen steunen op de verklaring van één getuige.

Volgens artikel 342 lid 2 Sv – dat de tenlastelegging in haar geheel betreft en niet een onderdeel daarvan – kan het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft begaan, door de rechter niet uitsluitend worden aangenomen op de verklaring van één getuige. Deze bepaling strekt ter waarborging van de deugdelijkheid van de bewijsbeslissing, in die zin dat zij de rechter verbiedt tot een bewezenverklaring te komen ingeval de door één getuige gereleveerde feiten en omstandigheden op zichzelf staan en onvoldoende steun vinden in ander bewijsmateriaal. De vraag of aan het bewijsminimum van artikel 342 lid 2 Sv is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval. De Hoge Raad kan daarom geen algemene regels geven over de toepassing van artikel 342 lid 2 Sv, maar daaromtrent slechts tot op zekere hoogte duidelijkheid verschaffen door het beslissen van concrete gevallen. Opmerking verdient nog dat het bij de in cassatie aan te leggen toets of aan het bewijsminimum van artikel 342 lid 2 Sv is voldaan, van belang kan zijn of de feitenrechter zijn oordeel dat dat het geval is, nader heeft gemotiveerd (vgl. HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM2452, NJ 2010/515).

Het oordeel van het hof dat de door de aangeefster gereleveerde feiten en omstandigheden met betrekking tot de bewezenverklaarde ontuchtige handelingen voldoende steun vinden in de overige door het hof gebezigde bewijsmiddelen, is zonder nadere motivering, die ontbreekt, niet begrijpelijk. Daarbij heeft de Hoge Raad in aanmerking genomen dat de verklaring van [betrokkene 5], de grootmoeder van de aangeefster, wat betreft de rechtstreekse betrokkenheid van de verdachte bij het tenlastegelegde uitsluitend is gebaseerd op hetgeen de aangeefster aan haar overgrootmoeder, de moeder van [betrokkene 3], heeft meegedeeld, en dat de aantekening in het patiëntendossier volgens [de huisarts] berust op hetgeen hem is gemeld door mogelijk de oma van de aangeefster.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake het onder 4 tenlastegelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1247

Zaaknummer: 13/05460

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Advocaten: H.M.W. Daamen en B.A.M. Hendrix

Wetsartikelen: 342 Sv

RECHTSPRAAK

Ondanks dat het middel terecht klaagt over de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel, kan het niet tot cassatie leiden, nu verdachte gezien de hoogte van het bedrag geen rechtens te respecteren belang heeft bij vernietiging.

Het middel klaagt over de motivering van de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel.

Het hof heeft bij de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel tot uitgangspunt genomen dat de veroordeelde een geslaagde oogst heeft gehad van 157 hennepplanten en dat deze hennepplanten een opbrengst van 25,7 gram hennep per plant hebben opgeleverd. Het uitgangspunt dat een hennepplant 25,7 gram hennep oplevert is – zoals volgt uit de door het hof aan zijn oordeel ten grondslag gelegde rapportage van BOOM (bewijsmiddel 5) – toepasselijk indien uitgegaan wordt van een kwekerij waarin 20 hennepplanten per vierkante meter werden geteeld.

Het middel klaagt terecht dat de berekening van het aantal hennepplanten per vierkante meter en de daaraan te relateren opbrengst in zoverre onjuist is dat niet van een opbrengst per vierkante meter van 20 hennepplanten moet worden uitgegaan maar van 22,4 planten ($157:7=22,4$). Dat behoeft echter niet tot cassatie te leiden. Indien wordt uitgegaan van de in het middel gepresenteerde berekening en van de door het hof vastgestelde kiloprijs en aftrekbare kosten, had een zodanige oogst geleid tot een opbrengst van 3,8 kg (in plaats van 4 kg) en tot een geschat wederrechtelijk verkregen voordeel van € 11.415. In aanmerking genomen dat het hof het bedrag ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel – met inbegrip van een korting vanwege de overschrijding van de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM – heeft bepaald op € 10.000, heeft de verdachte geen rechtens te respecteren belang bij vernietiging, waarbij geldt dat in dit bedrag ook bij de aangepaste berekening een korting vanwege de termijnoverschrijding begrepen zit.

Het middel is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1248

Zaaknummer: 13/05833

Rechters: W.A.M. van Schendel, B.C. de Savornin Lohman en Y. Buruma

Advocaten: A.R. Kellermann

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

De verwerping van het hof van het beroep op noodweer is ontoereikend gemotiveerd.

Advocaat-generaal E.J. Hofstee heeft bij conclusie en aanvullende conclusie geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden uitspraak, doch uitsluitend wat betreft de hoogte van de opgelegde straf, tot vermindering daarvan in de mate als de Hoge Raad gepast zal voorkomen en tot verwerping van het beroep voor het overige.

Het middel klaagt over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer.

Van een noodzakelijke verdediging tegen een ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding kan niet worden gesproken, indien degene die zich verdedigt zich aan de (dreigende) aanranding had kunnen en moeten onttrekken. Bij beantwoording van de vraag of aan de verdachte het zogenoemde onttrekkingsvereiste kan worden tegengeworpen, komt het aan op de omstandigheden van het geval (vgl. HR 6 oktober 2009, ECLI:NL:HR:2009:BM7508, *NJ* 2010/301).

Het hof heeft het beroep op noodweer verworpen, omdat naar zijn oordeel voor de verdachte 'de reële mogelijkheid [bestond] om, nadat het eerdere conflict met [slachtoffer] was beëindigd, weg te gaan en zich [te onttrekken] aan verdere agressief gedrag van [slachtoffer]' en 'weggaan en aldus een nadere confrontatie voorkomen kon naar 's hofs oordeel in de gegeven omstandigheden ook van de verdachte worden gevergd'.

Het hof heeft omtrent de situatie voorafgaand aan het schietincident – waarbij zowel door de verdachte als door het slachtoffer is geschoten – vastgesteld:

- dat buiten het partycentrum sprake was van een ruzie waarbij onder meer de verdachte en het latere slachtoffer waren betrokken;
- dat de verdachte na afloop van die ruzie samen met [betrokkene 1] naar zijn auto is gelopen;
- dat de verdachte vervolgens is teruggelopen in de richting van het partycentrum en bij de auto van [betrokkene 4] is gaan staan;

- dat het slachtoffer vervolgens in de richting van de verdachte is gelopen, daarbij verbaal tekeer ging en een wapen bij zich had.

Gelet hierop is de verwerping van het hof van het beroep op noodweer ontoereikend gemotiveerd. Daarbij neemt de Hoge Raad in aanmerking dat het hof heeft vastgesteld dat het eerdere conflict met het slachtoffer was beëindigd, dat het slachtoffer zelf – terwijl de verdachte zich eerst naar zijn auto en vervolgens naar de auto van een derde had begeven – in de richting van de verdachte is gelopen, en dat uit de vaststellingen van het hof niet zonder meer volgt dat de verdachte reeds op het moment dat hij naar zijn auto liep, wist dat het slachtoffer een vuurwapen bij zich droeg. Tegen die achtergrond is niet begrijpelijk het oordeel van het hof dat sprake was van een dreigende aanranding in voornoemde zin waaraan de verdachte zich had moeten onttrekken.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1243

Zaaknummer: 13/02746

Rechters: A.J.A. van Dorst, N. Jörg en V. van den Brink

Advocaten: R.A.J. Verploegh

Wetsartikelen: 41 Sr

RECHTSPRAAK

Voorbedachte raad in paroxetinemoord toereikend gemotiveerd.

Het middel klaagt onder meer dat de bewezenverklaring, voor zover inhoudende dat de verdachte met voorbedachte raad heeft gehandeld, ontoereikend is gemotiveerd.

Voor een bewezenverklaring van het bestanddeel 'voorbedachte raad' moet komen vast te staan dat de verdachte zich gedurende enige tijd heeft kunnen beraden op het te nemen of het genomen besluit en dat hij niet heeft gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, zodat hij de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven.

Bij de vraag of sprake is van voorbedachte raad gaat het bij uitstek om een weging en waardering van de omstandigheden van het concrete geval door de rechter, waarbij deze het gewicht moet bepalen van de aanwijzingen die voor of tegen het bewezen verklaren van voorbedachte raad pleiten. De vaststelling dat de verdachte voldoende tijd had om zich te beraden op het te nemen of het genomen besluit vormt weliswaar een belangrijke objectieve aanwijzing dat met voorbedachte raad is gehandeld, maar behoeft de rechter niet ervan te weerhouden aan contra-indicaties een zwaarder gewicht toe te kennen. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de omstandigheid dat de besluitvorming en uitvoering in plotselinge hevige drift plaatsvinden, dat slechts sprake is van een korte tijdspanne tussen besluit en uitvoering of dat de gelegenheid tot beraad eerst tijdens de uitvoering van het besluit ontstaat. Zo kunnen bepaalde omstandigheden (of een samenstel daarvan) de rechter uiteindelijk tot het oordeel brengen dat de verdachte in het gegeven geval niet met voorbedachte raad heeft gehandeld.

Mede met het oog op het strafverzwarende gevolg dat dit bestanddeel heeft, moeten aan de vaststelling dat de voor voorbedachte raad vereiste gelegenheid heeft bestaan, bepaaldelijk eisen worden gesteld en dient de rechter, in het bijzonder indien de voorbedachte raad niet rechtstreeks uit de bewijsmiddelen volgt, daaraan in zijn motivering van de bewezenverklaring nadere aandacht te geven.

De achtergrond van het vereiste dat de verdachte de gelegenheid heeft gehad na te denken

over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven, is dat ingeval vaststaat dat de verdachte die gelegenheid heeft gehad, het redelijk is aan te nemen dat de verdachte gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid en dus daadwerkelijk heeft nagedacht over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap heeft gegeven (vgl. het overleg en nadenken dat in de wetsgeschiedenis is geplaatst tegenover de ogenblikkelijke gemoedsopwelling). Dat de verdachte daadwerkelijk heeft nagedacht en zich rekenschap heeft gegeven leent zich immers moeilijk voor strafrechtelijk bewijs, zeker in het geval dat de verklaringen van de verdachte en/of eventuele getuigen geen inzicht geven in hetgeen voor en ten tijde van het begaan van het feit in de verdachte is omgegaan. Of in een dergelijk geval voorbedachte raad bewezen kan worden, hangt dan sterk af van de hierboven bedoelde gelegenheid en van de overige feitelijke omstandigheden van het geval zoals de aard van het feit, de omstandigheden waaronder het is begaan alsmede de gedragingen van de verdachte voor en tijdens het begaan van het feit. Daarbij verdient opmerking dat de enkele omstandigheid dat niet is komen vast te staan dat is gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, niet toereikend is om daaraan de gevolgtrekking te verbinden dat sprake is van voorbedachte raad (vgl. HR 15 oktober 2013, ECLI:NL:HR:2013:963, NJ 2014/156).

In het onderhavige geval is aan het verweer dat voorbedachte raad ontbreekt onder meer ten grondslag gelegd dat de verdachte als gevolg van inname van het medicijn paroxetine acathisie heeft ontwikkeld en dat de tenlastegelegde feiten zijn gepleegd in een toxisch delirium. Het hof heeft echter blijkens de onder 2.2.3 weergegeven nadere bewijsoverweging deze door de verdediging gestelde toestand van acathisie bij de verdachte uiteindelijk als 'niet aannemelijk geworden' geoordeeld. Voor zover het middel van handelen in een toestand van acathisie uitgaat, mist het dus feitelijke grondslag.

Blijkens de bewijsvoering heeft het hof onder meer vastgesteld dat de verdachte, voordat hij aanving met de uitvoering van zijn voorgenomen daad, gedurende een half uur planmatig voorbereidingen trof en dat hij weliswaar boos was, maar dat niet aannemelijk is geworden dat hij in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling handelde in die zin dat zijn besluitvorming en de uitvoering hebben plaatsgevonden in een plotselinge hevige drift die eraan in de weg heeft gestaan dat hij de consequenties van zijn daden kon overdenken en overzien. Gelet hierop heeft het hof zonder blijk te geven van een onjuiste rechtsopvatting en toereikend gemotiveerd tot uitdrukking gebracht dat de verdachte met voorbedachte raad heeft gehandeld.

Voor zover het middel hierover klaagt, faalt het.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1249

Zaaknummer: 14/01899

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en N. Jörg

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 289 Sr

RECHTSPRAAK

De strafmotivering is, gelet op de in aanmerking genomen factoren, toereikend gemotiveerd.

Het middel klaagt over de strafmotivering.

Het in deze strafmotivering vermelde Uittreksel Justitiële Documentatie van 30 oktober 2013, maakt onder ‘volledig afgedane zaken betreffende misdrijven’ melding van een onvoorwaardelijke veroordeling tot een geldboete van € 250 door de politierechter te Utrecht van 1 februari 2013 voor bedreiging met enig misdrijf tegen het leven gericht. Naar aanleiding van een transactievoorstel uit 2005 wegens diefstallen heeft de verdachte dertig uur werkstraf verricht. Ook heeft de verdachte in 2005 een transactie betaald van € 125 wegens winkeldiefstal. Voorts wordt vermeld dat aan de verdachte schriftelijke waarschuwingen zijn gegeven op 27 mei 2011 met betrekking tot een diefstal van een auto, op 25 maart 2009 met betrekking tot heling en op 21 oktober 2008 met betrekking tot diefstal uit een woning.

Met de vaststelling van de omstandigheid dat de verdachte overeenkomstig hetgeen in het Uittreksel Justitiële Documentatie staat vermeld ‘een aantal malen een schriftelijke waarschuwing heeft gekregen in verband met vermogensdelicten’ heeft het hof als onderdeel van zijn motivering van de straf, kennelijk in antwoord op hetgeen door de raadsman omtrent de strafdocumentatie was aangevoerd, tot uitdrukking gebracht dat een onvoorwaardelijke gevangenisstraf gelet op alle omstandigheden van het geval nog steeds opportuun is te achten. Gelet op het geheel van de overige in aanmerking genomen factoren is de straf aldus toereikend gemotiveerd.

De door het hof genoemde veroordeling met parketnummer 21/005191-13 was ten tijde van het arrest niet onherroepelijk. Aan de klacht dienaangaande van het middel is evenwel het belang komen te ontvallen. Tegen voormelde veroordeling is door de verdachte beroep in cassatie ingesteld. Het cassatieberoep is bij arrest van de Hoge Raad van heden, nr. 13/06184, verworpen. Daardoor is het arrest van het hof onherroepelijk geworden. Het middel kan daarom niet tot cassatie leiden.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1246

Zaaknummer: 13/06188

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Advocaten: J.J. Weldam

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Ondanks dat het door het hof bewezenverklaarde gewoontewitwassen ontoereikend is gemotiveerd, bestaat voor cassatie onvoldoende grond. Het middel dat klaagt over de last van het hof tot tenuitvoerlegging van een eerder opgelegde voorwaardelijke straf faalt eveneens.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat het onder 3 bewezenverklaarde wat betreft de daarin omschreven voorwerpen ‘een geldbedrag van (voor omgerekend ongeveer) € 1.156.487’ en ‘een grote hoeveelheid [...] haarproducten’ gewoontewitwassen oplevert.

Het middel doet een beroep op recente rechtspraak van de Hoge Raad over in het bijzonder het verwerven of voorhanden hebben van onmiddellijk uit eigen misdrijf afkomstige voorwerpen. Die rechtspraak komt er – kort gezegd – op neer dat in zulke gevallen bepaaldelijk eisen worden gesteld aan de motivering van het oordeel dat sprake is van (schuld)witwassen in die zin dat dan uit die motivering moet kunnen worden afgeleid dat de verdachte het voorwerp niet slechts heeft verworven of voorhanden heeft gehad, maar dat zijn gedragingen ook (kennelijk) gericht zijn geweest op het daadwerkelijk verbergen of verhullen van de criminele herkomst van het voorwerp (vgl. met verdere verwijzingen HR 2 juli 2013, ECLI:NL:HR:2013:150, *NJ* 2013/515, r.o. 6.4.1, 6.4.2 en 6.5). Deze rechtsregels hebben slechts betrekking op het geval dat de verdachte voorwerpen heeft verworven of voorhanden heeft gehad terwijl aannemelijk is dat die voorwerpen onmiddellijk afkomstig zijn uit een door de verdachte zelf begaan misdrijf (vgl. HR 17 december 2013, ECLI:NL:HR:2013:2001, *NJ* 2014/75 en HR 25 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:702, *NJ* 2014/302, r.o. 3.8).

Uit hetgeen het hof heeft overwogen omtrent de aanwending door de verdachte van verduisterde gelden voor de aanschaf van diverse goederen, in samenhang met de in de bewezenverklaring onder 2 omschreven verduisterde voorwerpen, volgt dat met betrekking tot de in de bewezenverklaring onder 3 sub A 6 (uitgegeven geldbedrag van omgerekend ongeveer € 1.156.487) en sub D 3 (een grote hoeveelheid [...] haarproducten) omschreven voorwerpen sprake is van ‘een ten laste van de verdachte uitgesproken bewezenverklaring ter zake van het begaan van een ander misdrijf met betrekking tot hetzelfde voorwerp, door middel van welk misdrijf de verdachte dat voorwerp kennelijk heeft verworven of voorhanden heeft’ (vgl. HR

16 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3618, r.o. 2.3.2 onder (i)). Gelet hierop schiet de motivering van het oordeel dat het onder 3 bewezenverklaarde ook op grond van het voorhanden hebben van voornoemde voorwerpen als gewoontewitwassen kan worden gekwalificeerd, tekort, nu het hof met betrekking tot dit geldbedrag en deze haarproducten geen concrete handelingen heeft vastgesteld waaruit voortvloeit dat de verdachte daarmee de criminele herkomst van deze verduisterde voorwerpen heeft getracht te verbergen of te verhullen.

Voor vernietiging van de bestreden uitspraak deswege en terugwijzing of verwijzing van de zaak voor een nieuwe behandeling bestaat echter onvoldoende grond, aangezien het voorgaande niet leidt tot een andere kwalificatie van het onder 3 bewezenverklaarde gewoontewitwassen, terwijl ook de aard en de ernst van de bewezenverklaarde feiten in hun geheel beschouwd, mede in het licht ook van de strafmotivering, niet tot zo'n partiële vernietiging nopen.

Het middel faalt.

Het middel richt zich tegen de last van het hof tot tenuitvoerlegging van de bij vonnis van 17 april 2008 opgelegde voorwaardelijke gevangenisstraf.

Het middel faalt omdat het miskent dat in een geval als het onderhavige, waarin het gaat om niet-naleving van de algemene voorwaarde als bedoeld in artikel 14c lid 1 aanhef en onder a Sr, ook een strafbaar feit dat weliswaar is begaan ná de uitspraak waarbij de voorwaardelijke straf is opgelegd maar vóór het ingaan van de proeftijd, tot tenuitvoerlegging aanleiding kan geven (vgl. HR 14 juni 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT5752, *NJ* 2005/328 en HR 3 november 2009, ECLI:NL:HR:2009:BJ7258, *NJ* 2009/554).

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van vier jaren en zes maanden.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze vier jaren en vier maanden belooft en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1256

Zaaknummer: 13/05744

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en V. van den Brink

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 420ter Sr en 14c Sr

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat verdachte zich een zodanig feitelijke heerschappij over de goederen heeft verschaft dat sprake is van wegneming in de zin van artikel 310 Sr geeft geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd.

Advocaat-generaal E.J. Hofstee heeft schriftelijk het standpunt ingenomen dat het cassatieberoep met toepassing van artikel 80a RO niet-ontvankelijk kan worden verklaard.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de aan de verdachte verweten gedraging kan worden aangemerkt als ‘wegnemen’ in de zin van artikel 310 Sr. Volgens de toelichting op het middel is hier sprake van oplichting en niet van diefstal.

Voor een veroordeling ter zake van diefstal van een aan een ander toebehorend goed – een en ander als bedoeld in artikel 310 Sr – is onder meer vereist dat de dader zich de feitelijke heerschappij over dat goed heeft verschaft dan wel dit aan de feitelijke heerschappij van de rechthebbende heeft onttrokken. Of daarvan sprake is, is mede afhankelijk van waarderings van feitelijke aard die in cassatie slechts in beperkte mate kunnen worden getoetst (vgl. HR 22 maart 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP2627, NJ 2013/159).

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte door middel van het gebruik van een valse kopie van een ‘toestemming tot wegvoering’ de in de bewezenverklaring genoemde goederen uit de macht van de rechthebbende heeft gehaald. Het hof heeft klaarblijkelijk geoordeeld dat de verdachte zich aldus een zodanige feitelijke heerschappij over die goederen heeft verschaft dat sprake is van wegneming in de zin van artikel 310 Sr. Dat oordeel geeft – gelet op de blijkens de weergegeven bewijsvoering vastgestelde gang van zaken – niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is naar de eis der wet met redenen omkleed. Dat de verdachte mogelijk ook ter zake van oplichting had kunnen worden vervolgd, maakt dit niet anders (vgl. HR 2 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH5232, NJ 2009/281).

Het middel is derhalve tevergeefs voorgesteld.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de

cassatiefase is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van 108 dagen.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze 101 dagen beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1251

Zaaknummer: 14/04508

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en V. van den Brink

Advocaten: H.M.W. Daamen en J.W.E. Luiten

Wetsartikelen: 310 Sr

RECHTSPRAAK

Het oordeel van de rechtbank, dat zich geen feiten en omstandigheden voordoet die een onderzoek vergen met betrekking tot de vraag of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit, is niet onbegrijpelijk.

Advocaat-generaal A.E. Harteveld heeft geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden beschikking en tot zodanige op analoge toepassing van artikel 440 Sv gebaseerde beslissing als de Hoge Raad gepast zal voorkomen.

Het middel klaagt over de ongegrondverklaring van het beklag voor zover het namens de klager ingediende klaagschrift strekt tot opheffing van het beslag en teruggave van (een van) de inbeslaggenomen auto's aan de klager. In het bijzonder bevat het de klacht dat de rechtbank ten onrechte niet ervan blijk heeft gegeven te hebben onderzocht of voortzetten van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

De rechtbank heeft de juiste maatstaf aangelegd. De toe te passen maatstaf vergt niet een (ambtshalve) onderzoek met betrekking tot de vraag of voortzetting (onder voorwaarden) van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. De omstandigheden van het geval kunnen meebrengen dat in verband met hetgeen door of namens de klager is aangevoerd de rechter in de motivering van zijn beslissing ervan blijk dient te geven een dergelijk onderzoek te hebben verricht (vgl. HR 1 oktober 2013, ECLI:NL:HR:2013:833, NJ 2014/278).

De rechtbank heeft kennelijk geoordeeld dat zich in het onderhavige geval geen feiten en omstandigheden voordoet die een onderzoek vergen met betrekking tot de vraag of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Dit oordeel is, in het licht van hetgeen door en namens de klager is aangevoerd, niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1252

Zaaknummer: 14/03216

Rechters: W.A.M. van Schendel, B.C. de Savornin Lohman en H.A.G. Splinter-van Kan

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 552a Sv